

Til kapitel 1

I kapitel 1 foretages den nærmere afgrænsning af lovens anvendelsesområde. I § 1, stk. 1, og § 2 angives, hvilke myndigheder og hvilken virksomhed der udøves af disse myndigheder, der omfattes af loven.

Bestemmelsen i § 1, stk. 2, indeholder hjemmel til at inddrage nærmere angivne selskaber, institutioner m.v. under lovens anvendelsesområde. Bestemmelsen i § 3 indeholder hjemmel til at undtage nærmere angivne myndigheder og sagsområder fra lovens anvendelsesområde.

Bestemmelserne svarer i det væsentlige til kapitel 1 i betænkningens lovudkast.

Til § 1

Efter *stk. 1* omfatter loven som udgangspunkt hele den *offentlige forvaltning*. Denne afgrænsning svarer til, hvad der er fastsat i den gældende lov, og hvad der som udgangspunkt er fastsat som anvendelsesområde for loven om offentlige myndigheders registre.

Det følger af bestemmelsen, at loven omvendt ikke gælder for domstolene og for folketinget eller for myndigheder, der på grund af deres tilknytning til folketinget ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning. Som eksempler herpå kan nævnes statsrevisionen og folketingets ombudsmand. Loven gælder heller ikke for udenlandske myndigheder og internationale organisationer. Udenfor falder endvidere som hovedregel også institutioner, foreninger og selskaber, der er organiseret på privatretligt grundlag. Det gælder, uanset om den virksomhed, der udøves, ganske kan sidestilles med den, der sædvanligvis udøves af forvaltningsmyndigheder.

Ved fastlæggelsen af, hvilke myndigheder og institutioner der skal henregnes til »den offentlige forvaltning«, skal der lægges vægt på en bedømmelse af institutionernes organisatoriske placering, og kun i tilfælde, hvor denne kan give anledning til tvivl, tillige på, hvilke funktioner institutionen udøver. Således kan institutioner, der er oprettet på privatretligt grundlag, som f.eks. selvejende institutioner og foreninger, kun henregnes til »den offentlige forvaltning« og dermed være omfattet umiddelbart af loven, såfremt de udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og derved er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol. Institutioner, der er organiseret i selskabsform, f.eks. aktieselskaber og interessent-

skaber, falder uden for loven, medmindre de indrages i medfør af forslagens § 1, stk. 2.

Koncessionerede selskaber og selskaber, hvori det offentlige er aktionær eller interessent eller lignende, vil således ikke, uanset arten af den virksomhed de udøver, være omfattet af lovens bestemmelser, jfr. dog nedenfor om bestemmelsen i § 1, stk. 2.

Kommunale fællesskaber, der er omfattet af § 60 i den kommunale styrelseslov, er umiddelbart omfattet af loven. Det har navnlig på baggrund af forarbejderne til den gældende lov givet anledning til tvivl, hvorvidt kommunale fællesskaber, der betegner sig interessentskaber, andelsselskaber og lignende privatretlige betegnelser, kan anses for omfattet af begrebet »den offentlige forvaltning«. Det antages, at den kommunale styrelseslov finder anvendelse på sådanne fællesskaber, og det samme gælder andre forvaltningsretlige regler, som f.eks. reglerne om tavshedspligt. På den baggrund og som følge af, at disse fællesskaber løser kommunale opgaver på de deltagende kommuners vegne, må også sådanne fællesskaber anses for en del af den offentlige forvaltning og dermed umiddelbart være omfattet af loven.

Efter bistandsloven kan kommuner og amtskommuner opfylde deres forpligtelser med hensyn til forskellige former for institutionspladser ved bl.a. selv at oprette og drive sådanne institutioner eller ved at indgå overenskomst herom med private selvejende institutioner. Som følge heraf findes der i dag et stort antal selvejende institutioner, der udfører opgaver efter bistandsloven. Denne virksomhed er reguleret af socialministeriets til dels vejledende regler, og regler, der på forskellige områder fastsættes af de kommunale sociale myndigheder. De selvejende institutioners vedtægter er normalt godkendt af de pågældende kommuner, der i henhold til de indgåede overenskomster normalt har en betydelig indflydelse på institutionernes drift. Amtsråd og kommunalbestyrelser fører endvidere tilsyn med de pågældende institutioner. Justitsministeriet har i nogle tilfælde fået forelagt spørgsmålet om, hvorvidt institutioner, der har indgået overenskomst i overensstemmelse med de standardoverenskomster, som socialministeriet har udarbejdet, er omfattet af loven ud fra en samlet vurdering, og på grundlag af de principper, der er anført ovenfor, om hvornår selvejende institutioner er en del af den offentlige forvaltning, har justitsministeriet i de pågældende tilfælde fundet, at institutionerne var undergivet en så intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol, at de måtte henregnes til den offentlige forvaltning.